

Carmela

Giovanni bácsi kicsit beárnyékolta a szemét a kezével, és akkor meglátta az udvar közepén.

Elgondolkodva, lassan lépkedett, néha körbetekintett maga körül. Olykor hirtelen hátrakapta a fejét, mintha zajt hallott volna. Aztán továbbsétált.

Szép fehér ruhájában kitűnt a vadgesztenye árnyékából.

Giovanni bácsi odahívta.

– Carmela...

Gyanakodva közeledett. Giovanni bácsi úgy érezte, kicsit megöregedett, egy újabb ránc is megjelent a szeme körül. Rámosolygott, leült a kőpadra, és megkínálta egy szem szőlővel.

Carmela megette, aztán megkérdezte:

– Na akkor, Giovanni bácsi, mi újság?

– Miért kérdezed? – kérdezte Giovanni bácsi, szúrós szakállát dörzsölgetve.

– Amikor ezzel a komoly képpel jössz, mindig azt jelenti, hogy valami nem stimmel. Ismerlek már egy ideje. Hány éve is?

– Hét, Carmela.

– Hét év. Mintha tegnap lett volna. Kevesen voltunk akkor még a házikóban. Talán tízen lehettünk, ha jól emlékszem...

– Amikor te születted, nyolcan voltatok. Most több mint húszan vagytok.

– Igen, és elég szűkösen vagyunk. Több teret kellene biztosítanod. Hogy a Franciaíró, a Pletykásokról meg Dodórol ne is beszéljünk.

– Pontosan így van – nevetett Giovanni bácsi. – Valójában ez a rét kezd túlnépesedetté válni. De mondd csak, neked nem tetszik a Francia, ugye?

– Egyáltalán nem – mondta Carmela –, nagyon öntelt alak. Ráadásul az a rossz szokása, hogy hajnalban felkel, és mindenkit idegesít...

– Nagyon jó családból való – mondta Giovanni bácsi.

– Felőlem herceg is lehet, akkor is idegesítő. És hiú. Állandóan a ruhájával foglalkozik, és nem látod, hogyan jár? Mintha tojás volna a fenekében...

STEFANO BENNI (1947) olasz író, költő, újságíró.

- Jobban tetszett Vercingetorix?

- Vercingetorix egy úriember volt – sóhajtott Carmela. – Mindenkiel kedves, soha nem játszotta a főnököt, sem a hetvenkedőt. Nem azt a véget érdemelte.

- Hagyjuk ezt, Carmela – mondta Giovanni bácsi.

Hallgatott. A békák brekegtek a pocsolyában. A világoskék, kissé fátyolos égen seregélyek röpte nyílt, majd rendeződött újra, ahogy egy leszállásra alkalmas fát kerestek. A dombok lankái bronz és arany színekben játszottak.

- Nézd, Carmela, tudnod kell... hogy Sandrino egy kicsit beteg.

- Azt elhiszem, egész nap minket kerget, egy szál trikóban. A végén mindig megizzad. Szinte ősz van már, kezd hideg lenni. Nem úgy van öltözve, mint mi.

- Persze. Szegény anyja mindig mondta neki: öltözz fel, öltözz fel! Egyszóval, most ágyban fekszik, magas a láza, sápadt, mint a rongy...

- Én is észrevettem, hogy egy ideje nem jön hozzánk, de azt hittem, azért, mert elkezdődött az iskola... a házi feladatok, vagy ki tudja.

- Nem, négy napja az ágyat nyomja. Nagyon gyenge. Eljött hozzá az orvos. Szürkeszakáll?

- Nem – nevetett Giovanni bácsi –, ő a ti orvosotok. Neki másik orvosa van, egy nagyon komoly alak, a városból jár ide. Megvizsgálta alaposan, meghallgatta a tüdejét meg a légzését. Azt mondta, nagyon gyenge.

- És megmondta, mit kell tenni, hogy meggyógyuljon?

Giovanni bácsi felállt, és nagyon elkomorodott. A völgy fele nézett, de látott rajta, hogy máshol jár az esze.

- Megjöttek a Pletykások – mondta.

Hárman jöttek, riszálták magukat, és lotyogtak, mint általában.

Háromjuk közül a legfiatalabb, Germana meglátta Carmelát, és odaszólt:

- Helló, vénasszony...

- Helló, kopasz fejű rusnyaság. Úgy látom, kövérebb vagy a szokottnál.

- Mindig savanyú vagy. Mi van, a Francia nem figyel rád? Jobban szereti a fiatalokat?

- A Francia talán neked tetszik – mondta Carmela –, amilyen liba vagy.

Azok hárman eltipegtek, tovább csacsogva. A kutya odaszaladt, mire ijedten menekülőre fogták.

- Gyáva kukacok – mondta Carmela –, gyávák és rosszindulatúak. Nem tudom, mit látsz bennük.

- Ugyan, alapjában jóraivalók – mondta Giovanni bácsi.

- Te biztosan jobban tudod – mondta Carmela. – Egyszóval, mivel te nem bírod elhatározni magad, hogy kimondd, akarod, hogy elismételjem, mit mondott a doktor?

- Ugyan már, nem tudhatod.

- Dehogynem tudom. Azt mondta, ennek a fiúnak tüdőgyulladásra van, gyenge, és kicsit alultáplált is. Nem gyógyul meg, ha továbbra is csak puliszkát eszik. Jó meleg húsleves kell neki... satöbbi, satöbbi.

- Hát, nem pontosan így mondta, de...

- Ne hülyéskedj velem - mondta Carmela, és lehajtotta a fejét. - Ugyanaz van, ami Nunziával is történt. Akkor a néni betegedett meg...

- Nézd, Carmela, ez a ... hogyan mondjam... hagyomány... közületek a legidősebb...

- Tudom, tudom. Rajtam a sor. Egyáltalán nem panaszkodom. Tudtam, hogy eljön az ideje előbb-utóbb.

- Én a Pletykások egyikére is gondoltam. De a doktor azt mondta, egy... egy jóféle húsleves kell...

- Szóval büszkének kellene lennem.

- Carmela. Kérlek! Nehéz ez nekem... Ha látnád Sandrinót, milyen nyúzott és legyengült az ágyban, résnyire nyitott szemekkel. Próbál olvasni, de nem bír, azonnal elalszik. És a múlt éjjel félre is beszélt...

- Persze, persze - mondta Carmela. - Láttam már jónéhány betegséget a házikóban... Megértem, ez természetes. Mindig is így volt ez. Valaki elmegy, egy másik meggyógyul, valaki meghal, egy másik új erőre kap.

- Ne kezd a filozofikus eszmefuttatásaidat, kérlek szépen, tudod, hogy nem értem őket.

- Megpróbálok egyszerű lenni. Nézd, én megértem a te érveidet, de az érvek mindig csak a tieitek. Ti döntötök helyettünk is. Veled nem történik meg, hogy egy szép reggelen valaki belép a házádba, és azt mondja, Giovanni bácsi, gyere velem, mert ez az utolsó napod.

- Hát, néhány évvel ezelőtt megtörtént - mondta Giovanni bácsi. - Az ágy mellett tartottuk a puskát, amikor aludtunk. A testvéremet megölték, miközben vizet húzott a kútból, éjfélkor...

- Hallottam a történetet, Dodo mesélte el, aki a lótól hallotta. Ronda időket élünk. Nos, egyszóval akkor megérted, mit érzek én...

- Értem, igen - mondta Giovanni bácsi. - És nem megy le a torkomon. Egész éjjel más megoldáson törtem a fejem. Végül is, gondoltam, létezik a leveskocka is...

- Nem - mondta Carmela, büszkén felemelve bóbítáját -, a leveskockát ne is említsd, kérlek. Igazi, tápláló húsleves kell, egy kapingáló tyúkból. És én vagyok a legidősebb, és a legétvágygerjesztőbb. Még ha az a mocskos gilisztazabáló Sonia kövérebb is nálam. És elméletileg Saveria sem volna rossz, de az még mindig olyan, hogy két tojást is lő egy nap.

- Hát te mit tennél a helyemben? - kérdezte Giovanni bácsi, és kezébe hajította a fejét.

- Én fazékba raknám a Franciát, így nem kukorékolna fel mindenkit hajnalonta. Vagy készítenék egy jó kis Pletykást, narancsosan. Talán Germanát.

- Őt majd karácsonykor esszük meg.

- Akkor Dodo idén is megússza?

- Azt hiszem, igen... még egy kicsit... kikerekítjük.

- Ez jó hír. Dodó nagyon művelt és társaságkedvelő pulyka. Az egyik legjobb, akink valaha is volt. Bevallhatok neked valamit?

- Persze.

- Nézd, szégyellem magam kicsit, de hát mivel hamarosan felmegyek a Nagy Lépcsőn, bevallom neked. Mi megpróbáltunk repülni.

- Ugyan, menj már...

- De igen. Én, Dodo és Nefertiti, a gyöngytyúk, az, amelyiket aztán kinyírt a nyest. Egy nap alaposan tanulmányoztunk egy hollót, aztán felmáztunk a disznóól tetejére. Vagyis én rögtön elsőre felértem, a szárnyaimat verdesve, és Nefertiti is. Dodo is megpróbálta, de háromszor leesett. Nagyon vicces volt...

- És aztán mit csináltatok?

- Hát, Nefertiti startolt először... de kicsik a szárnyai, lezuhant, és a porba süllyedt. Katasztrófális volt, tollak mindenfele. Aztán Dodo próbálkozott, leugrott és elkezdett szaladni, közben a szárnyaival csapkodott, de nem szakadt el a földtől, és akkor egy óriásit szökkent, és egy szalmakazalban végezte. És azt mondogatta: megcsináltam, legalább húsz métert repültem. Mi meg nem ábrándítottuk ki, de legfeljebb kettő-három volt.

- És te...

- És én - mondta Carmela lehunyva a szemét -, hát én mindig emlékezni fogok rá. Ellöktem magam, csapkodtam a szárnyaimmal, és... nem tudom, repülés volt-e, vagy valami más, de a levegőben voltam, és elértem egész a trágyadombig. És szép volt.

- És utána nem próbáltad újra?

- Nem.

- Miért?

- Mert ha újra próbáltam volna, többet akartam volna. Igazából repülni, a magasba repülni, ahogy a vadlibák fent az égen. És akkor szomorú lettem volna, mert még többet kellett volna a tyúksorsomon töprengenem. Én nem repülésre születtem. Ha repülnék, most elmenekülnék, látnád, ahogy felszállok a fa tetejére, aztán el a felhők között, fehér, elmosódó pont. És isten veled, Sandro húslevese.

- Igaz. Cinzia, emlékszel?, mindig menekülni próbált.

- És miért ne tette volna szegényke? - mondta Carmela. - Nem volt szép látvány.

Ismét csendben maradtak. A kutya közelebb jött, megértette, hogy a helyzet komoly, és diszkréten eloldalgott.

- Kérsz még egy kis szőlőt? - kérdezte Giovanni bácsi.

- Nem, ne húzzuk túl sokáig. De ajánlom, rendesen csináld a dolgokat. Ne úgy, mint a néni a padovai kollegával tavaly, aki befutotta az egész szerűt csálé nyakkal. Nem egy épületes látvány.

- Nem, bízz bennem... a néninek nincs tapasztalata. Én viszont nagyon sokat... elkészítettem közületek.

- Mondd nyugodtan, hogy levágtál.

Giovanni bácsi olyan képet vágott, mintha neki kellene meghalnia.

- Jaj, de uncsi - mondta Carmela. - Mindig ez van. Először sírdogáltok, aztán a desszertnél már nem is emlékeztek ránk. Ez így természetes. Ilyen a tápláléklánc, ahogy ti mondjátok. Egyébként én is több gilisztát pusztítottan el, mint egy varjúraj. Még kannibál is voltam. Emlékszel, amikor Elide meghalt? És te mennyi tyúkot ettél, Giovanni bácsi? Számoltad? Ez a sors. A világ története megevett tyúkokból és élő tyúkokból áll. És az emberek között is a halottak majdnem többen vannak, mint az élők. Én nem tudom, hol van ez az összes tyúk meg ember, de ha ez a hely létezik, nagyon zsúfolt lehet, zsúfoltabb, mint ez a rét meg ez a világ...

- Istenem, amikor ilyen filozofikus vagy, megijesztesz - mondta Giovanni bácsi.

- Én gondolkodok. Azóta gondolkodok, hogy kibújtam a tojásból. És azt gondolom, hogy te is, Giovanni bácsi, előbb-utóbb a fazékban végzed. Belőlem kis csontocskák lesznek, belőled meg nagyobb csontok. És az én korom, hét év, szép kor egy tyúknak. Leginkább pedig örülök, hogy segíthetek Sandrinónak. Soha nem dobált kavicsokkal, és amikor összeszedte a tojást, megsimogatta a fejemet. És egyszer egy bottal jól megcsapta Germama lábát, hogy elhallgattassa...

- De Carmela...

- Sandrino aranyos kiscsibe... meggyógyul és összeszedi magát, erős lesz és vadász, hódokat és kacsákat fog lőni. Akkor hát, íme a végakaratom. A fazékba egy sárgarépát, egy zellert és egy hagymát akarok innen a kertből. És semmi szósz, esküdj meg. Nagyon jó vagyok magamban is. Gyerünk, haladjunk!

- Carmela, ne beszélj így!

- Ugyan már, bácsi. Mire várjunk. Rosszabb neked is, nekem is. Isten veled! Giovanni bácsi a karjába vette, egy pillanatra megsimogatta a szárnytollait, és egyik kezét gyengéden a nyaka köré tette.

Carmela becsukta a szemét.

Ki tudja, repülök-e majd, gondolta.

Csendes testvér

*Wherever I am I am what is missing.
M. Strand: Keeping Things Whole*

Nem kellene beszélnünk Istenről. Nem ismerjük a nyelvét.

Az Univerzum szavak nélkül nyilvánul meg és enyészik el, csak mi ötlünk ki hangokat rettenetes csendjéhez. Az első kiáltástól, amely emberből félelmében kiszaladt e Földön, minden egyes mondatunk csupán kevéssel több, mint egy állat panaszhangja. Csakis hallgathatunk. Ahogy egy távoli, az éj szívében felhangzó varázslatos zenét is. Mire volna jó azt firtatni, ki írta, ki énekli, kihez szól az a szerelem? Miért kellene nyomorba dönteni Istent? Hiszen nyomorult és tehetetlen istenekkel már tele van a történelem. Miért akarnánk felruházni Őt gondolataink és imáink bizonytalan arcmásával?

Hiszen még ez az „Ó” szócska is megtévesztés. Leírom, bár nem tehetném.

De elérkezett az idő, hogy nincs már szükségem magyarázkodásra, türelemmel felkészülök, hogy belépjek a sötétbe. Abba a sötétbe, amelyet a világ tükre már nem ver vissza.

Ez hát az én történetem az emberek nyelvén.

Tizenhat évesen léptem be a kolostorba, a miértje ennek nem fontos. Most majdnem hetven vagyok. Negyvenkettő voltam, amikor felhagytam a beszéddel. Egy este történt, miután végighallgattam két rendtársam veszekedését egy latin szövegről, amely a Szeplőtelen Fogantatásról szólt.

Lángolt a fejem a haragtól. A harag mindig is ostoba dolgokra vitt, de ez alkalommal a javamat szolgálta. Kimentem a szabadba, és észrevettem, hogy az a volt a tavasz első estéje. Rejtélyes, kékes fény kísérte az éjszakába a nyárfák sorát. A kolostor sötét és komor volt, de a tarló egy máglyarakásának a tükröződése lenyűgözővé varázsolta, mintha abban a tompa vörös fényben a mi hevületünk vált volna láthatóvá: elszigetelt, de nem kihunytt embereké.

Nem emlékszem, mi volt az utolsó mondatom. Nem latin volt, nem is teológiai. Talán csak egy banális „Megyek, ránézek a tűzre”, amit a testvéreimhez intéztem. Aznap este aztán visszamentem a kolostorba, és az előírt órában nem imádkoztam, néma maradtam. Nem válaszoltam az okokat firtató kérdésekre. Nyugodtan, kézmozdulatokkal megpróbáltam megértetni velük, hogy jól vagyok.

Felírtam egy lapra: „Sine verbis vivant.”¹

Jött egy orvos, egy komoly, cingár férfi, mint szent Jeromos.

Meglátott valamit a szememben, és azonnal azt mondta:

- Ez nem betegség. Ez az ember tudna ugyan, de nem beszél. Az én tudományom nem tud rá magyarázatot adni.

1 Ige nélkül élő.

Eleinte nem volt könnyű. Mindenki tudni akarta, ez az én hirtelen csendem az örület vagy a megtalált bölcsesség jele-e. Természetesen ezek közül egyik sem volt.

Ne gondoljátok, hogy az angyalok közé akartam volna emelni magam, hogy menekülni akartam volna földi természetemtől, vagy hogy sanyargatni akartam volna magam, mint a sivatagi atyák. Nem kerestem szent Pachomius angyalainak nyelvét, nem marattam kígyókkal a nemi szerveimet, mint Pacone, nem törtem ki zokogásban az asztalnál, mint Izidor aszkéta, az evés tisztátalan gesztusának szégyenétől.

Nem így történt: az éhség, az éjszakai álmok és a kályha langymelege utáni vágy megmaradt.

A csend maga jött el, nem én választottam.

A rendfőnök atya először le akart beszélni. Azt mondta, a némasági fogadalom komoly elhatározás, amely nem egyik pillanatról a másikra születik. A mienk nem a Nagy Karthauzi Kolostor. Megjegyezte, hogy megmagyarázhatatlan némaságom nehéz helyzetbe hozta rendtársaimat, hogy nem lehetek ennyire egoista és gögös, a nyelv és a szavak Isten ajándékai. Isten az Ige. Olvasta nekem a Bibliát. Szinte sírva könyörgött. Aztán beletörődött.

Megtanultam jelekkel, mosolyokkal, gesztusokkal élni a kolostori minden napokat.

Rövid kezdeti ámulat után kint, a faluban is elfogadták választásomat. Lendes volt a vezetéknevem, az átmenet nem volt nehéz: Csendes testvér lettem. Semmi nem változott, különösen nem a gyerekek számára. Csupán néhány kíváncsi pillantás, néhány grimaszra húzott száj.

Akkor sem beszéltem, amikor egyedül voltam. Olykor, cellámba zárkózva, kiadtam néhány hangot, mint az állatok. De csupán azért, hogy érezzem torkom és nyelvem vibrálását, hogy megbizonyosodjak, hallgatásom lemondás, nem tehetetlenség.

Akkor sem kiabáltam, amikor a konyhában egy fazék forró víz ömlött a lábamra. Nem beszéltem lázálomban. Nem beszéltem akkor éjjel, amikor a birsalmafák közötti ösvényen megtámadtak, összeverték, és ellopták az alamizsnámat.

A némaság előtt a kolostor könyvtárosa voltam. Feladatomban a katalógizálás, a könyvek újrakötése és restaurálása volt. És hogy távol tartsam az egerek tudásszomját. Szerettem ezt a munkát. De Leone atyát, a rendfőnököt, aki azért még mindig kedvelt engem, rosszindulatú és ellenséges hangok ostromolták, amelyek példaértékű büntetésemet követelték.

Azt hiszitek, az ördög nem ütheti fel fejét egy kolostorban? Nem csak felüti, de be is fészkel magát, és lassú tüzet rak ott. Hol máshol élvezhetné még inkább hatalmát?

Néhány rendtársam, akiket ha nem is barátainak, de legalábbis szolidárisnak gondoltam, rágalom egész sorát terjesztette rólam. Nem tudom, miből fakadhatott az az irigység. Azt hiszem, némaságom még világosabban kihang-

súlyozta számukra, mennyire eltérnek szavaik az élettől, amelyet élnek. És hogy a szívük mélyén tudták, hogy Isten kimondhatatlan és távoli.

Távoli – ez minden utazás feltétele, mondtam volna nekik. De addigra már szinte ellenség voltam. Legtöbbjük gyanakvón vagy megvetően tekintett rám, néhányan szánakozva vagy együttérzőn. Először azt választottam, különbözni fogok a világtól; most azt, különbözni fogok tőlük. Gőgösnek gondoltak.

Az is voltam. Mivel *supra nos silentium siderum*.²

Szépen lassan máglyát raktak a rosszindulatú szavakból. Azt mondták, azért nem beszélek, mert megszállt az ördög, és hogy éjjelente káromkodásokat, tisztátalan szavakat és női neveket kiabálok. Hogy hallották, amint állati hangokat adok ki, kecske vagy ökör hangjait meg torokhangon egy démoni nyelv formuláit. Meggyőződésük volt, hogy megbolondultam, és már odáig jutottam, hogy istenkáromló, bűnös tetteket viszek véghez. Gyakran üldögéltem a kályha mellett, mert a lángok, a fahasábok hangja megigézett. Akkor azt mondták, a poklbéli tűz hívószavát hallgatom. Egy napon majd felgyújtom a könyvtárat meg az egész kolostort.

Leone atya kénytelen volt hallgatni rájuk. És eltávolított abból a tágas és hideg teremből, szeretett könyveim baráti csendjéből.

Természetesen nem szóltam semmit. A szemébe néztem, és éreztem, hogy kénytelen ezt tenni. És hogy sajnálja. Nekem ez elég volt.

Szerényebb foglalatosságokba száműztek. Gazt tépkedtem a kövezetből, vizet húztam a kútból, és leginkább a konyhakertben tevékenykedtem Glauco testvérrel, egy csodálatosan dadogó és zavart idős szerzetessel. Azonnal lázba hozott ez az új munka. A zöldségek varázslatos sokféleségében, az ázott vagy felásott föld illatában, az egerek és rovarok földalatti életében láthatatlan szavakat és grammatikákat láttam, ahhoz hasonlókat, amit kerestem.

Mondom, hasonlókat, figyeljetelek, mert nem tagadhatom, hogy az első évek némasága után valami furcsa nyugalanság növekedett bennem.

Olyan volt, mintha valóban arra várnék, hogy megláthassam Istent. Hogy lássam, amint megjelenik a lemondásommal magam után hagyott légüres térben. És ez valóban gőg volt.

Bizonyos zúzmarás reggeleken a szél borzolta füvet, a napsugarat tükröző kút mélyét bámultam várakozóan.

Újfajta szenvedés volt ez. Ismét kerestem valamit, ami precíz és gátló, akár a szó.

Nem létezett lelki gyakorlat, testi sanyargatás vagy imádság ez ellen a vágyam ellen. Egyszerűen csak évről évre gyengült valamelyest. Míg végül kihunytnak tekintettem.

Látni akartam Istent, de készen álltam arra is, hogy soha nem láthatom meg.

Legjobban azt szerettem, amikor Glauco testvérnek segíthettem a méhkasnál. Ő tényleg beszélgetett a méhekkel.

2 Kozmikus csend felettünk (lat.).

Amikor megérkezett, a raj felismerte, zümmögött, mint egy zenekar, dicsőítette, szinte boldognak látszott, hogy felajánlhatja neki mézét. Én egy kicsit távolabb maradtam, várva, hogy átadja a lépet. Beszélt a méhekkel, de leginkább nevetett, és úgy tűnt, ők is visszanevetnek. És miközben nevetett, azt suttogetta:

– Ügyesek vagytok, kis barátaim, köszönöm.

Ők meg zümmögve válaszoltak, és különös koncert született ebből, hasonló a mi esti imádságaink összhangzatához.

Talán az angyalok szorgos méhek. Talán Glauco testvér közelebb volt Istenhez, mint én bármikor is lehettem.

Kitalálta a gondolataimat. Egy este a birsalmafák közti ösvényen sétáltunk vissza a kolostorba, a levegő tele volt a méz és a földre hullott gyümölcsök illatával, édes, érzéki illattal. Különös gondolatok zsongtak a fejemben. Egy illatokkal teli szoba, egy női ruha, egy kép egy olajlámpa fényében. Fürkészem a tájat, mintha egy árnyékot, egy alakot keresnék.

Észrevette zaklatottságomat, fülemhez tartotta száját, és alig érzékelhetően azt mondta:

– Nem beszélhetünk Istenről, mert *mi* vagyunk a szavak. Ne töröld el őket egyetlen szó nevében. Végtelenek az istenek és az ő rajaik, végtelen a szépség, mely elszáll és elemészt.

Istenkáromló és rejtélyes mondatok voltak, ahogy rejtélyes volt égető tekintete is, ahogy rám nézett, mielőtt visszasüllyedt békés szellemi tompaságába.

Emlékeztem rá, mit beszéltek róla. Hogy sokat utazott, és távoli istenségeket imádott. Hogy idős korában lépett be a kolostorba, miután beleőrült egy nő iránti szerelembe. Hogy cellájában őrizte Colonna testvér *Hypnerotomachiája* egy példányát.

A méhek jó pásztora látott valamit, amit én nem ismertem.

Teltek az évek, a kolostort aládúcolták, újjáépítették.

Téglák és buldózerek zaja hasította hosszú időn át nemcsak az én csendemet, de mindenkiét is. Glauco testvér meghalt, a réten fekve találtak rá, a méhrajok, amelyeket gondozott, felette zümmögtek. Leone rendfőnök is meghalt, érkezett egy új, modern gondolkodású Marcello atya. Amikor látta, milyen keményen dolgozok, semmi mondanivalója nem volt a bizarr Csendes testvérről, akiről annyit beszéltek neki. Azt hiszem, örültnék tartott, de engedelmes és ártatlan örültnék. Rögtön megértette a társasággal, hogy igen, kell imádkoznunk és meditálnunk, de földi megélhetésünkről is gondoskodnunk kell. Szükség van rá, hogy megszorítsuk kis világunk kenyerét és halait. A kolostor például híres volt a herbáriumáról, amelyben orvosságokat, kenőcsöket és olajokat, valamint egy jó nevű gyomorkeserűt állítottak elő. Mindezt belső használatra és a kevés hívőnek, akinek tudomása volt róla. Most Marcello testvér azt mondta, se nem bűnös, se nem profán dolog, ha értékesítjük ezeket a termékeket, hogy növeljük saját hírnevünket, és segíthessük a szegényeket.

De legnagyobb vonzerőnk, hogy egy világi kifejezést használjak, a Szárnyas Kerengő volt. Egy kert a kolostor körül, harminchat oszlopos árkádsorral, ame-

lyet ezerben kezdtek építeni. Mindegyik oszlopfő eltért a többitől, és együtt ábrázolt angyalokat és ördögöket, akik szárnyaikkal különféle jeleneteket foglaltak keretbe. A szobrokon az évszázadok során stílusok és álmok, arab-normann motívumok, Ottoniánus és Karoling hatások, gótikus fejlesztések, cisztercita motívumok, Antelami művészetének, Wiligelmus iskolájának és az Alpokon túli miniatúráknak a motívumai keveredtek, és sok minden más is. Így aztán az élő kőtáncba belevestek Erényeket és Bűnöket, a Paradicsom folyóit, szent Tamás kételyeit, az emmausi zarándokokat, Szent Mihályt, Jónást és a cethalat, a tetszhalott rókát, az iskolás farkast és szárnyas démonokat, akik a felakasztott Júdást kínozzák. És zoomorf és bizarr teremtményeket, baziliskuszokat, hippogriffeket, faunokat, tritonokat és Atlaszokat. Egy száj nélküli istennőt, egy szakállas majmot és rémséges, üvöltő arcokat, amelyek, még ha restaurálták is őket, folyamatosan kérdésekkel ostromolták és izgatták kíváncsiságunkat.

Elhatározták, hogy minden hétvégén megnyitják a kerengőt a látogatók előtt, akik körbenézhetnek egy tudós, Cicero nevű testvér vezetésével. És hogy az árkádsoron kialakítanak egy helyet, ahol árusíthatjuk a termékeinket.

Nagy siker lett. Minden szombaton és vasárnap tucatszámra érkeztek a látogatók, többen, mint amennyire számítottunk. Megtudtuk, hogy Marcello atyának barátai vannak Rómában, a vatikáni és a világi sajtónál is, akik jó néhány tudósítást szenteltek kolostorunk „rejtett ékkövének”.

Szavak, régi és új szavak visszhangoztak körülöttünk, soha nem hallott idegen nyelveken.

Engem kiküldtek, hogy egy másik, természetesen beszélő testvéremmel, Galdisio atyával együtt felügyeljem az áruspultot. Csomagoltam, beszédtem a pénzt, mosolyogtam, mutogattam. Ha valaki hozzám fordult tanácsért, meghallgattam, aztán jelekkel elmagyaráztam Galdisiónak a kérést és a választ: egyszóval ő volt a hangja az én szakértelmemnek. És az emberek szimpatikusnak találták ezt a nagydarab, szakállas és néma szerzetest (tessék, most már ismeritek a külsőmet). És vásároltak.

Az arcoknak és nyelveknek ez az inváziója sok rendtársamat kíváncsivá tette és felingerelte. Szép nők és hangos fiatalok jöttek. Sokan kérték, hadd vegyék át eladói posztomat. De a rendfőnök szerette, ahogy jelen vagyok az emberek között. Sőt, Isten bocsássa meg nekem, azt hiszem, hogy ráadás vonzerőnek tartott.

Ha tudta volna...

Az arcok közül némelyik tetszett, mások közömbösek voltak. De egyik sem ért fel számomra egy növény, a hó vagy a fény igézetével. Emberi arcok voltak. Idős, ráncos, szép arcok, gyerekek vibráló szemei, elegáns mozgású nők; de egyik sem közelített ahhoz, amit kerestem. A világ könyve voltak, de nem tudták elmesélni. Egyikük sem tudta elmagyarázni nekem Isten grammatikáját.

Egy szokásosnak induló reggelen megtörtént.

Szakadó esős vasárnap volt, dörgött és zuhogott, ezért azt gondoltuk, alig lesz látogató a kerengőben. De Galdisio testvér ugyanúgy ki akart pakolni az áruspultra, Cicero testvér pedig felkészült az esetleges látogatókra.

Vékony, szomorú ködréteg fedte a kertet, és nyelte el hangjait.

Tizenegyig senki sem jött, és már bezárni készültünk, amikor ő belépett a kapun.

Talán húszéves lehetett. Sötét, nagyon hosszú, esőáztatta haja az arcába lógott, de nem takarhatta el a belőle áradó fényt, az ovális varázslatot, a világos és fáradt szemeket, a résnyire nyitott, az iménti futástól még lihegő száját.

Apró sebhely futott végig egyik orcáján, egy szerelmes és ügyetlen isten simogatása. Hátán vaskos hátizsák jelezte, hogy úton van. Karcsú volt, egyenes háttal járt, mintha az oltárhoz lépne.

Galdisio testvér és Cicero testvér is felfigyelt szépségére, és félénken és elbűvölten mosolyogtak.

Én nem. Anélkül, hogy tudtam volna, miért, reszkettem.

Ő az első oldalról lépett be a kerengőbe, keletről, ahol egy égve maradt lámpás fénye ragyogott. Lassan lépkedett, eltűnt és újra előbukkant az oszlopok között. Egy ugrándozó veréb követte.

Amikor a magasba nézett, nyaka és álla fehérebb volt az oszlopsornál. Egyik keze kisimította arcából a haját. Azt képzeltem, az én kezem az.

Minden addiginál hangosabb dörgés hasított a levegőbe. Ő egyre közelebb ért. Nem menekültem.

Mindig azt gondoltam, a női ígézetet a költészet ékszeres ládikájába és a festmények varázslataiba zárták. Hogy semmi sem lehet annyira szép, mint a festett nemesasszonyok és Madonnák, amelyeket a művészet szenvedélye és Isten szeretete rajzolt.

Azt hittem, az ifjúkorban néhány nővel szemben tapasztalt felindultság csupán annak a kitalált és tiltott szépségnek a tükröződése.

De ő ott volt, és közeledett, valódián és rettenetesen, kíváncsiságtól égő szemekkel.

Pontosan felém tartott, és én nem tudtam megmozdulni, sem levenni róla a szemem. Az eső és a léptei ritmusára reszkettem.

Ő pedig egyik kezével ismét kisimította arcából a haját, és a szeme mézszínű volt, amilyen mézet a méhek adnak.

Azt gondoltam: most majd a hangja megszabadít ettől az ígézettől. Egy idegen nyelv, egy hangsúly, egy panaszos hang majd visszahozza a földi világba, és velem együtt engem is.

De ő csak intett egyet vékony kezével, és azt a jelet én azonnal megértettem. Azt kérdezte: folytathatom a nézelődést, átmehelek a kerengő másik oldalára is?

És én egy mozdulattal elmagyaráztam, hogy Cicero testvér majd elkíséri, és egy mosollyal hozzátettem, hogy örömmel fogadjuk magunk között.

Ő mondott valamit, sebesen mozgatva ujjait. És már nem féltem. A szememmel elmondtam: egyformák vagyunk, de nem ismerem az ábécédet.

Néma volt.

Kissé döbbenten nézett rám. Ott állt vele szemben egy másik néma, aki nem beszélte a némák nyelvét. Álltam a tekintetét. És láttam, hogy egy pillanat alatt

többet tudott rólam, mint amennyit bárki valaha is megtudott.

És nevettünk, együtt.

Messziről jött.

Az volt, amit mindig is vártam. A szél, a méhek, a növények esszenciája.

Supra nos silentium siderum.

Most lehulltak a csillagok.

Ő volt *mindaz*, aminek a némaságomat szenteltem. A szavak, a grammatika, a könyv, a várakozás fellegei, a villám és a vágy.

És sírtam ezelőtt a szépség előtt, és minden isten előtt, aki eljött hozzám, ünneplő rajuk előtt, akiknek ő volt a királynője, a tökéletlen, bánatos királynője.

Megérintette vállamat, sírásom felkavarta.

Én átöleltem, még keservesebben sírtam, majd térdre estem, megcsókoltam a kezét, berozsdásodott torkomból érthetetlen, édes hang tört elő.

Gyorsan elvittek onnan, dühösen elvonszoltak.

Még a reakcióját sem láthattam.

– Isten vele, Isten vele! – kiabáltam egy öreg kutya rekedt hangján, saját új hangomon, megtalált hangomon.

Van valami ennek a cellának a sötétjében, a penész és föld szagában, ami minden reggel felébreszt.

És egy napsugár, egy fényarló, amely a falnak mindig ugyanazt a pontját világítja meg.

Arra a pontra felrajzoltam egy cserépdarabbal a lány arcát.

Köré repkedő méheket, egy felhőt, fákat.

Üdvözlég, királynő, éneklek magamban nevetve.

Mi vagyunk a szavak.

Végtelenek az istenek és az ő rajaik, végtelen a szépség, mely elszáll és el-emészt.

És olykor a csend hirtelen szétszaggat belülről, és hangom ordításban tör ki, amely megrémíti az egész kolostort.

Nem értitek, üvöltöm, miért nem értitek?

Nagyapó eutanáziája

Leone nagyapó, akit Leonninónak is neveztek, egészségesen, vidáman és dohányosként élt egészen kilencvenhárom éves koráig. Akkor a nagymama meghalt álmában, miután egész nap fügelekvárt főzött. Édes halál. Leone sírt, de nem sokat. Aztán elkezdett fügelekváros kenyeret enni, fél üveggel ebédre, fél üveggel vacsorára. Amikor az üvegek elfogytak, felhagyott a táplálkozással, és elkezdett összemenni. Először meggörnyedt, aztán kiszáradt, mint egy növény, amit nem öntöznek: karja, lába csonttá soványodott, végül már járni sem tudott. Az orvos azt mondta, valami öregkori tünetegyüttes, német neve van, és nincs rá gyógymód. Így Leone nagyapó kerekesszékekbe került. Vagyis, minthogy a gyerekei igencsak fogukhoz verték a garast, és az egyik lánya ikreket szült, valójában egy régi ikerbabakocsiban helyezték el, amin rózsaszín kis függöny lógott, még a zenélő játékot sem szedték le róla a forgó méhecskével. Ezen a kétüléses sportkocsin hordta sétálni Ottavio, az egyetlen unokája, aki szerette, a parkba meg a közértbe. A babakocsi teteje le volt hajtva, és nagyapóból csak a szandálba bújtatott lábfeje látszott ki. De volt egy kis probléma: nagyapó továbbra is bőszesen szívta szivarjait. Ezért aztán sokan, akik látták a gomolygó füstöt és érezték a különleges illatot, közelebb jöttek.

És ha Leonnino felemelte a babakocsi tetejét, aki közel jött, nem egyszer hátra is ugrott, vagy rémülten felordított. Egyszer egy nagyon rövidlátó hölgy közelebb jött, mert hallotta nagyapót köhögni, mint egy kismotort. Felemelte a tetőt, és azt mondta:

– Milyen csúnyán köhögsz, fiacskám.

– Na, majd megnéznék téged kilencvenhárom évesen, rusnya satrafa – felelte nagyapó.

A hölgy elszaladt, és közben a mai gyerekekről motyogott valamit. Néhány hónapig Leonnino a babakocsiban sétált, aztán a betegsége rosszabbra fordult, és kórházba kellett vinni, mert már szinte csupa gyűrődés volt, és a földig görnyedt, és mindene fáj, és csak beöntés hatására tudott kakilni. És ott, a 93-as szoba – ami pont annyi volt, mint évei száma – kórházi ágyán nagyapó unatkozott. Akkor azt mondta, akar egy telefont. Életében nem telefonált összesen tízszer, de most kommunikálni akart a világgal. És Ottavio hozott neki egy mobilt. Leonnino tanulmányozta, és egy héten belül tökéletesen tudta működtetni, és a névjegyzékében kétszáz név szerepelt. És elkezdett mindenkit idegesíteni éjjel és nappal. Elmondta, hogy egyedül érzi magát, és mivel egész életében csendes fajta volt, most bizony beszélgetni van kedve. Így hát telefonált a kuglitérsaságnak vagy a biliárdterembe, és elmeséltette a társai meccseit. Reggel hatkor telefonált Filetto barátjának, aki a folyónál horgászott, és egyenes adásban hallgatta a pontyok kapását. De leginkább Werternek telefonált, egy nyug-

díjas barátjának, aki eljárt az építkezésekre a munkálatokat nézni. A nyugdíjasok imádják az építési látványosságokat, ahol buldózerek, daruk, kotrógépek dolgoznak. Werter beszámolt a munkálatokról, hogyan követik egymást, hogy szerinte jól végezték-e őket, és néha még a művezetővel vagy a daruvezetővel is összehozta az éterben. De Leonnino nemcsak nappal volt összeköttetésben a világgal, éjszaka is felébresztette évek óta nem látott barátait. Kikereste a nevüket a telefonkönyvből, megszerezte a számot, tárcsázott és megkérdezte:

- Beszélhetek Enzóval?
- De kérem, már három éve meghalt.
- Akkor kitörlöm a névjegyzékből.

Aztán azzal szórakozott, hogy a közlekedésieket, a tűzoltókat, a külföldi neveket hívta fel. A közlekedésiektől megkérdezte, mi a helyzet az utakon, a tűzoltóktól, hogy van-e valahol egy jó kis tűz. Beszért a szenegáliakkal és a filippinókkal, mintha a Bevándorlásiaktól volna, és információkat kért, hogy érzik magukat Olaszországban, kedvükre való-e az étel, miket ettek a hazájukban, hogy mondják a „jó estét”-et vagy az „építési terület”-et az ő nyelvükön. Néha vicceket is meséltek egymásnak. Mindenkiel kedves volt, csak az albánokkal volt baja, és nekik nagy rasszista jeleneteket rendezett. Rájött rejtélyes ellen-szenve okára is. Hatvan évvel azelőtt egy barátja, akit Albán Angelónak hívtak, lenyúlta a menyasszonyát. Szenilis agyvelejében ez némi zavart okozott. Aztán Leonnino elkezdte az erotikus vonalakat hívogatni. Az újságokban rátalált a fedőnévére is: Leonpoldo Toscani della Mezzaruspa gróf, a barátoknak csak Leon. És Leon grófként minden éjjel telefonált egy bizonyos Carolínának. De az nem volt elég romantikus. Akkor Clarát választotta. De az nem volt elég mocskos. Akkor megtalálta Chantált. Francia „r”-jei voltak, még ha Foggiából származott is, és megkezdődött a mobilos attrakció. Kitalálták a „mit tennék veled, mit tennél velem” játékot. A nő azt kérdezte: „Mit tennél velem meg egy vibrátorral?”, nagyapó meg, aki a légalapácsos munkásra gondolt, így válaszolt: „Nem, hármásban nem szeretem.” Akkor Chantal, hogy felizgassa, beolvasta neki az 1963–64-es futballbajnokság eredményeit. Abban az évadban nagyapó csapata nagyon jól szerepelt, és megnyerte a kupát. Amikor a nő felvett francia akcentusával azt mondta: „Lögyözte á Jüventüst troi zéróra”, nagyapónak orgazmusa lett, nem igazi orgazmus, hanem afféle kis borzongás, ami pisztolykáját három és öt centiméter közé nyújtotta. Gyerekei vigasztalhatatlanok voltak a telefonszám-lák láttán, de nagyapónak saját nyugdíja volt, és nem fogadott el tanácsokat, az összeset erre akarta költeni. Nem akarok egyedül meghalni, mondogatta, szűk-ségem van társaságra. Akkor kicsit gyakrabban jöttek látogatni, de legfeljebb fél órát maradtak, aztán eltűntek. Kis idő múltán nagyapó beleunt Chantálba meg a pontyhorgászat egyenes adásába, rájött, hogy a barátai már a bárból közvetí-tenek, nem a folyóról, és már az összes ponty többet nyomott húsz kilónál, vagyis kívül esett a Hknhte-n (Hallal kapcsolatos növelési hazugságok tolerál-ható együtthatója). Ráadásul szegény Werter annyit járt építési területekre, hogy a cementportól tüdőgyulladást kapott, és az orvosa megtiltotta neki, hogy ki-

lépjen a házból. Nagyapó egyre jobban unatkozott, és egyre apatikusabb lett. Még az éjszakai hívásokkal is felhagyott, csak néha hívta fel az Albán nevűeket, és eresztett meg egy torpedószorozatnyi pfujjogást. A rokonok egyre ritkították a látogatásokat, sőt már senki nem jött. Leonnino kitett egy táblát:

MÁSOK ROKONAINAK LÁTOGATÁSÁT IS FOGADJÁK.

De az órák csak nem akartak telni. Egyik reggel, amikor Leonnino különösen lehangolt volt, és egyetlen szórakozása az maradt, hogy messzire köpködte a fogorát, meglátta, hogy a szomszédos szobába új beteget hoztak, egy siránkozó, ellenszenves öregurat, bizonyos Pavarini Ermetét, aki majdnem vak volt a diabétesztől. De Pavarini exkereskedő volt, és volt pénze, úgyhogy egy szép, szőke, litván idősgondozója is volt. Tatjánának hívták. Diabéteszes Ermete utálatos alak volt, egyfolytában szellentett, inzultálta a szép Tatjánát, és nagyon rosszul bánt vele. Nagyapó ki nem állhatta. Azonnal beleszeretett a szép gondozónőbe, aki mindig mosolygott rá, és előtte igazgatta fehér harisnyáját, amitől nagyapó úgy nyáladzott, mint egy újszülött. És mivel szomorúnak és boldogtalannak látta a nőt a gonosz, bűdös Diabéteszes Ermete mellett, ördögi tervet eszelt ki. Kivárta, hogy a nő szabadnapot vegyen ki, és Pavarini egyedül maradjon. Este benyomorgatta magát a kerekesszékebe, felvett egy fehér, ingszerű köntöst, bement Pavarini szobájába, és kijelentette:

- Albanesi vagyok, az ügyeletes orvos.

A másik meg, aki majdnem vak volt, azt mondta:

- Egy új orvos? És mit akar tőlem?

- Hoztam egy új, homeopátiás kúrát a cukorbetegségről. Tabletták, tízet kell bevennie minden reggel, és tízet este. Az illatuk is kellemes. De ne szóljon róla senkinek, ez egy amerikai kísérleti kúra, csak önnek adjuk, mert ön különösen tiszteltben tartott páciens.

Pavarini, akinek hízelgett ez a beszéd, bekapott egyet és azt mondta:

- Mintha mogyorós csoki volna, éppen olyan az íze. És még sztaniolcsomagolása is van!

- Új gyógyszer, Glicotamazol a neve. Jól figyeljen, tíz reggel és tíz este.

Másnap reggel ott találták Pavarini testét az ágyban, hatszázas vércukorral. Rövid nyomozás után a rejtélyes mogyorós csoki esetét lezárták, hogy elkerüljék a botrányt. Amikor Tatjana visszaért, az elhunyt Pavarini szobájának ajtajában nagyapó várta, és közölte vele:

- Most már én vagyok a pasid, szőkeség.

Így kezdődött a szerelmük. A nő lemosta, kényeztette, tologatta fel-alá a folyosókon, énekelt neki a maga nyelvén, pörölt vele, mert nem vette be a gyógyszert. Ő meg diszkréten megfogta a fenekét, és órákon át bámulta szerelmes pillantásokkal. Megtanította szivarozni, és keresztretjvényt fejteni olaszul, és elmesélte neki az egész életét. De egy nap Tatjana nem jött többé. Azt beszéltek, házas volt, és a férje, amikor szabadult a börtönből, jól megrakta és elvitte. Ki tudja, hol lehet. A telefonhívásokra nem válaszolt. Elveszett Tatjana, távoli Tatjana! Akkor Leonnino úgy döntött, öngyilkos lesz. Első próbálkozásként

levetette magát az ágyról, de csak egyik könyökét ficamította ki. Aztán a kerekesszékkal nekijajtott az ételhordó kocsinak, de csak egy kis püré általi égést szenvedett. Egyik éjjel megpróbálta megfojtani magát a kispárnával, reggel találták meg némi véraláfutással és zihálva, de élve. Végül bebújt a takaró alá, és háromszáznyolcvanhatot szellentett. Amikor az ápolónő felemelte a takarót, elájult, és vele ájult az egészségügyi alkalmazottak harminc százaléka és a kórház alagsori egérállományának nagy része. De nagyapó csak enyhe gázmérgezést kapott, és gyorsan helyrejött. Biztonsági okokból elvették tőle a gyufáját és a cipőfűzőjét is. Akkor megkérte Ottavio unokáját, végezzen rajta eutanáziát. Ottavio azt mondta neki, megbolondult. Telefonon könyörgött a barátainak. A felhívottak feléne nem volt hozzá kedve, a másik fele nem tudta, mit jelent az eutanázia. Éhségstrájkba kezdett, de infúzió át táplálták.

Jött a pap, hogy meggyőzze, az élet szent, ő meg megkísérelte lelopni róla csuhája kötőjét, hogy azzal fojtsa meg magát. Akkor akarok elmenni, amikor én úgy gondolom, mondogatta Leonnino, mit érdekel az titeket! Egyik éjjel közel járt hozzá: sikerült elemelnie az ápolónőtől egy doboz altatót. Negyven zöld kis tablettát nyelt le, olyan volt, mintha Negrót volna le. Hat napig maradt kómában, azalatt mindenféléről álmodott: a Pokol ördögeitől, akikkel együtt szivarozott, a luxemburgi NB III-ba visszaminősített Juventusig, azt is álmodta, hogy a litván erdőkből megdugta Tatjanát egy szánkón, meg hogy a folyónál horgászott, és fogott egy százkilós pontyot, amelyiknek a hasában még ott volt Albán Angelo holtteste. De élve ébredt fel, ha azt életnek lehet nevezni. Harminc kilót nyomott, szinte csak szem és száj volt, mint egy fülesbagoly. Egy reggel Frammassoni főorvos jött vizitre. Elegáns volt, ősz hajú, cinikus, és hosszú anamnézissel büszkélkedhetett. Orvosok is, betegek is félték tőle. A főorvos tanulmányozta a kórlapokat, utálkozó grimaszt vágott a szoba szaga miatt, és halkán beszélt valamit az ápolónővel. Nem is közeledett nagyapóhoz, csak odaszólt neki:

- Hagyjon fel ezekkel a patetikus meghalási kísérletekkel, csak bajt okoz velük mindenkinek. Köszönje meg, hogy ápolják, és lefoglalhatja azt az ágyat, miközben annyi fiatal van várólistán, hogy ide kerülhessen.

- Hát, ha így van, szabadítson fel egy helyet, és csináljon ki - mondta nagyapó.

A doktor úgy felbosszantotta magát ezen, hogy egy pillanatra eltűnődött, készít egy olyan infúziót, hogy tényleg a fűbe harap. De túl sokat adott a karrierjére, és nem akarta elveszíteni a pácienseit, még kellemetlensége származhatott volna belőle. Nagyapó egész éjjel virrasztott, és nagyon bánatos volt. Még Sghettóhoz, a biliárdosok és horgászok istenéhez is imádkozott, hogy tűzze horogra, és vigye el ebből az evilági játékból. De hiába. Az éjszaka fájdalommal, rémálmokkal telt. Reggel Leonnino odavitette magát a kerekesszékekben az ablakhoz, és amint az ápolónő kilépett, kiabálni kezdett:

- Segítsenek, itt bent nem akarnak megölni!

Szinte csontváz volt, de akkora hangja volt, mint egy motoros fűrésznek. Az udvaron mindenki hallotta, mindenki látta. Frammassoni főorvos haragosan robbant be a szobába. Nagyapó könnyes szemmel könyörgött:

- Kérem, adjon egy injekciót. Magának az semmi... nem látja, mennyire le vagyok pusztulva?

- Utoljára mondom el - sziszegte Frammassoni. - Ha lenne pénze, talán találna valakit, aki meghalasztja. De maga egy szegény ördög. Egy a sok ezer haszontalan csontvázból, akiket kúrálunk kell, és el kell tartanunk. És tudja, miért? Mert ha maguk közül valaki kevésbé tisztázott körülmények között hal meg, előzőlenek minket a rokonok, ügyvédek, újságírók, mindenki. Én nagyon szívesen megszabadulnék magától. De hogy őszinte legyek, még a gondolattól is rosszul vagyok, hogy magához érjek. Holnap látogatóba jön az egészségügyi miniszter, hogy felavassa az új újraélesztési osztályunkat. Maga nem fog nekünk gondot okozni. Annyi nyugtatót fog kapni, hogy az ágyból se tud majd felkelni. Holnap reggel viszont élve ébred fel, haszontalanul, de élve.

Leonnino mereven bámulta. Aztán kihúzott a párnája alól egy szivart, és megkérdezte:

- Meggyújtaná?

- Vigyék innen a szivarjait - mondta az orvos gúnyosan.

Az éjszaka eltelt, jajszavak, kocsinyikorgás és alkoholgőz közepette. De hajnal felé fanyar szag öntötte el a folyosókat. A 93-as szobából jött. Az ápolónő belépett. A szobát áthatotta a füst. Mindenfelé szivarcsutkák. Nagyapónak volt egy titkos készlete, és zsinórban elszívott harminc szivart. Hörgött, nem kapott levegőt. Frammassoni főorvos habzott a méregtől. Egy páciens sem halhat meg éppen a miniszter látogatásának napján. Elszállította hát nagyapót az újraélesztő osztályra, telenyomkodta csövekkel meg infúzióval, és mindenhova monitort szerelt. Fél óra volt a ceremóniáig, amikor nagyapó kinyitotta a szemét. Már összeszedte magát, harminc szivar neki meg se kottyant. Kihúzta orrából az oxigéncsövet, és hagyta, hogy a gáz megtöltse a szobát. Kinyitotta jobb tenyerét, egy szivar lapult benne. Szájába tette. Kinyitotta bal tenyerét, egy öngyújtó volt benne, a nővértől lopta. Meggyújtotta a szivart. Gyönyörű, látványos robbanás volt. Az osztály három napig égett. A kórház egy része is égett. Szerencsére áldozatok nem voltak, kivéve Leonninót, a hatvan egeret és Frammassoni mentális egyensúlyát. Hát igen, a főorvos a még mindig folyó nyomozás során féltelmetes idegösszeomlást szenvedett, beszállították a pszichiátriai klinikára. Nem tudott aludni, rettegett attól, hogy be kell hunynia a szemét. Mert amikor elaludt, minden alkalommal ugyanazt a rettenetes álmot látta. Egy katasztrófa sújtotta építési területet friss nyomaival. És a füst és a por között mindig megjelent nagyapó ördögi szelleme. Bagolyszemekkel bámulta, és azt kérdezte:

- Doktor úr, meggyújtaná?

És nevetett.

Pál Judit fordítása